

BÀI 18: THỰC HÀNH QUAN SÁT TẾ BÀO SINH VẬT

Môn học: KHTN/ Sinh – Lớp 6

Ngày soạn: 30/9/2024; Tiết (theo PPCT): 9

Thời gian thực hiện: 01 tiết

I- MỤC TIÊU: Qua bài này, HS cần đạt được:**1. Kiến thức**

- Mô tả được hình ảnh tế bào trứng cá (tế bào lớn) thông qua quan sát bằng mắt thường, kính lúp.
- Mô tả được hình ảnh tế bào biểu bì vảy hành, tế bào biểu bì da ếch (tế bào nhỏ) thông qua quan sát ảnh chụp kính hiển vi quang học.

2. Năng lực**2.1. Năng lực chung**

- Tự chủ và tự học: Chủ động, tích cực thực hiện các nhiệm vụ của bản thân khi thực hiện các nhiệm vụ được GV yêu cầu trong giờ thực hành;
- Giao tiếp và hợp tác: Xác định được nội dung hợp tác nhóm và thực hiện nhiệm vụ được phân công để thực hành quan sát tế bào sinh vật;
- Giải quyết vấn đề và sáng tạo: Vận dụng linh hoạt các kiến thức, kỹ năng để giải quyết vấn đề liên quan trong thực tiễn và trong các nhiệm vụ thực hành.

2.2. Năng lực KHTN

- Nhận thức KHTN: củng cố kiến thức về hình dạng, cấu tạo tế bào thông qua kết quả thực hành quan sát tế bào.
- Tìm hiểu tự nhiên: Quan sát được tế bào bằng mắt thường, bằng kính lúp cầm tay và dưới kính hiển vi, viết và trình bày báo cáo thảo luận nhóm.

3. Về phẩm chất

- Yêu nước: Thông qua hiểu biết về tế bào, hiểu về thiên nhiên, từ đó có ý thức bảo vệ thiên nhiên.
- Trung thực: Trung thực trong quá trình thực hành, báo cáo kết quả thực hành của cá nhân và nhóm.

* Mục tiêu bài học đối với HSKT Phạm Nghĩa (Khuyết tật trí tuệ)**1. Kiến thức:** Viết được các bước tiến hành quan sát tế bào trứng cá và tế bào biểu bì vảy hành.**2. Năng lực****a. Năng lực chung:** Tham gia hoạt động nhóm cùng các bạn.**b. Năng lực riêng:** Viết được các bước tiến hành quan sát tế bào trứng cá và tế bào biểu bì vảy hành.**3. Phẩm chất:** Có ý thức có trách nhiệm tham gia hoạt động cùng các bạn.**II- THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU****1. Giáo viên:**

- Máy chiếu, slide bài giảng, SGK,...
- Dụng cụ thí nghiệm: kính lúp cầm tay, kính hiển vi quang học, đĩa kín đồng hồ, lam kính, lamên, pipette, kim mũi mac, panh, bình thủy tinh

- Hóa chất: xanh, methylene, nước cất
- Mẫu vật: trứng cá, củ hành tươi, ếch đồng sống

2. Học sinh:

- Vỡ ghi, sgk, đồ dùng học tập và chuẩn bị trước bài mới ở nhà.
- Mẫu vật: trứng cá, củ hành tươi, ếch đồng sống.

III. TIỀN TRÌNH DẠY HỌC

1. Hoạt động 1: Khởi động (Mở đầu)

- a) **Mục tiêu:** Tạo hứng thú cho HS tìm hiểu về bài học.
- b) **Nội dung:** HS quan sát SGK để tìm hiểu nội dung kiến thức theo yêu cầu của GV.
- c) **Sản phẩm:** Từ bài HS vận dụng kiến thức để trả lời câu hỏi GV đưa ra.
- d) **Tổ chức thực hiện:**

Gv dẫn dắt, đặt vấn đề từ câu hỏi phân khởi động:

Ở bài trước chúng ta đã tìm hiểu về tế bào, hiểu được sự lớn lên và sinh sản của tế bào. Những những kiến thức mà chúng ta tìm hiểu chỉ là lý thuyết. Bài học ngày hôm nay các em hãy vận dụng những kiến thức mà em đã học được để bước vào bài thực hành ngày hôm nay, bài 18: Thực hành quan sát tế bào sinh vật

2. Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới

Hoạt động 2.1: Quan Sát các tế bào trứng cá bằng mắt thường và kính lúp

- a) **Mục tiêu:** HS lấy tế bào trứng cá quan sát bằng mắt thường và kính lúp cầm tay sau đó so sánh kết quả quan sát được.
- b) **Nội dung:** HS đọc SGK để tìm hiểu nội dung kiến thức theo yêu cầu của GV.
- c) **Sản phẩm:** HS đưa ra được câu trả lời phù hợp với câu hỏi GV đưa ra.
- d) **Tổ chức thực hiện:**

Hoạt động của GV và HS	Sản phẩm dự kiến
<p>*B1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập GV GV định hướng để HS tự thực hiện thí nghiệm lấy trứng cá và quan sát bằng mắt thường và kính lúp cầm tay. GV có thể đặt một vài câu hỏi yêu cầu Gv lưu ý cho HS chú ý khi thực hiện thí nghiệm như: Tại sao khi tách trứng cá chép cần nhẹ tay, không để kim mũi mác làm vỡ màng trứng? (Nếu mạnh tay sẽ làm vỡ màng trứng, khó quan sát) Yêu cầu HS nhận xét kết quả quan sát tế bào trứng cá bằng mắt thường và kính lúp.</p> <p>*B2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập - HS Hoạt động theo nhóm, thực hiện theo trình tự GV yêu cầu - GV: quan sát và trợ giúp các nhóm.</p>	<p>2. Cách tiến hành <i>a. Quan sát tế bào trứng cá bằng mắt thường và kính lúp</i> Bước 1: Dùng kim mũi mác tách trứng cá cho vào đĩa kính đồng hồ đã có sẵn vài giọt nước cất Bước 2: Quan sát bằng mắt thường và kính lúp cầm tay Bước 3: Vẽ tế bào quan sát được</p>

<p>*B3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận GV gọi HS trả lời, HS còn lại nghe và nhận xét</p> <p>*B4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập GV nhận xét HS hoạt động thực hành nhóm</p>	
---	--

Hoạt động 2.2: Quan sát tế bào biểu bì vảy hành bằng kính hiển vi quang học.

- a) **Mục tiêu:** HS quan sát tế bào biểu bì vảy hành dưới kính hiển vi.
- b) **Nội dung:** HS đọc SGK để tìm hiểu nội dung kiến thức theo yêu cầu của GV.
- c) **Sản phẩm:** HS đưa ra được câu trả lời phù hợp với câu hỏi GV đưa ra.
- d) **Tổ chức thực hiện:**

Hoạt động của GV và HS	Sản phẩm dự kiến
<p>*B1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập GV: Chuyển đặt câu hỏi cho HS trả lời: V hướng dẫn các bước thực hiện, sau đó cho HS tự thực hiện theo các bước hướng dẫn trong SGK, đồng thời hỗ trợ HS thêm các kĩ thuật giữa các bước như: Cách lấy tế bào biểu bì vảy hành, cách quan sát tiêu bản, cách điều chỉnh kính, vị trí đặt của mắt, ... Sau quá trình thực hành có thể hỏi HS các câu hỏi sau: + Tại sao cần tách lớp tế bào vảy hành thật mỏng khi làm tiêu bản? + Khi tiến hành bước đặt lammen để hoàn thành tiêu bản quan sát, em cần lưu ý điều gì?</p> <p>*B2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập - HS Hoạt động theo nhóm quan sát, thực hành - GV: quan sát và trợ giúp các cặp.</p> <p>*B3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận HS xung phong phát biểu, HS còn lại nghe nhận xét</p> <p>*B4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập</p>	<p>b. Quan sát tế bào biểu bì vảy hành bằng kính hiển vi quang học + Bước 1: Nhỏ 1 giọt nước cất lên lam kính + Bước 2: Dùng kim mũi mác bóc nhẹ lớp biểu bì vảy hành + Bước 3: Đặt vảy hành đã bóc lên lam kính đã có giọt nước cất, đẩy lammen + Bước 4: Quan sát dưới kính hiển vi với vật kính 10x, 40x, về tế bào quan sát được - Biểu bì vảy hành gồm nhiều lớp tế bào xếp sát nhau, nếu không tách mỏng thì các lớp tế bào sẽ chồng lên nhau khó quan sát. - Khi tiến hành bước đặt lammen để hoàn thành tiêu bản quan sát, em cần lưu ý: + Cần chú ý đặt nhẹ nhàng, tránh để bọt khí xuất hiện sẽ khó quan sát và nhận diện tế bào.</p>

GV nhận xét, đánh giá về thái độ, quá trình làm việc, kết quả hoạt động và chót kiến thức.	
--	--

Hoạt động 3: Quan sát hình dạng tế bào biểu bì da ếch

a) **Mục tiêu:** HS quan sát tế bào biểu bì da ếch dưới kính hiển vi.

b) **Nội dung:** HS đọc SGK và hoàn thành nhiệm vụ GV giao.

c) **Sản phẩm:** HS hoàn thành tìm hiểu kiến thức.

d) **Tổ chức thực hiện:**

Hoạt động của GV và HS	Sản phẩm dự kiến
<p>*B1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập Tương tự với hoạt động 2, ở hoạt động này, HS đã có kinh nghiệm quan sát tiêu bản hiển vi nên GV tập trung hướng dẫn HS làm tiêu bản biểu bì da ếch sao cho dễ quan sát. Hướng dẫn HS trả lời một số câu hỏi sau: Lấy mẫu da ếch trong bình thủy tinh nhốt ếch như thế nào để dễ quan sát tế bào biểu bì da ếch? Sau khi làm thí nghiệm quan sát tế bào biểu bì vảy hành và biểu bì da ếch, em hãy chia sẻ với các bạn về kinh nghiệm lấy mẫu làm tiêu bản để quan sát rõ hình ảnh tế bào thực vật, tế bào động vật.</p> <p>*B2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập HS đọc thêm thông tin SGK sau đó thực hành theo hướng dẫn Gv.</p> <p>*B3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận GV yêu cầu các thành viên có kết quả thực hành quan sát tốt chia sẻ kinh nghiệm với các bạn khác về kỹ thuật thực hiện ở các bước.</p> <p>* B4: Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập GV gợi ý HS rút ra kết luận như SGK.</p>	<p>c. Quan sát hình dạng tế bào biểu bì da ếch</p> <p>Bước 1: Dùng panh với vài mẫu da ếch trông bình nhốt ếch cho vào đĩa kính đồng hồ.</p> <p>Bước 2: Nhỏ 1 giọt xanh methylene vào đĩa kính không lofoddax có sẵn mẫu da ếch để khoảng một đến hai phút.</p> <p>Bước 3: Nhỏ 1 giọt nước cất lên lam kính.</p> <p>Bước 4: Dùng panh với mẫu da ếch đã nhuộm trải đều lên lam kính, đặt lam. Dùng giấy thấm thấm nước tràn ra ngoài tiêu bản.</p> <p>Bước 5: Quan sát tiêu bản dưới kính hiển vi với vật kính 10x. 40x và vẽ tế bào quan sát được.</p>

3. Hoạt động 3: Báo cáo kết quả thực hành.

a) **Mục tiêu:** Học sinh hoàn thiện báo cáo thực hành.

b) **Nội dung:** HS ghi lại những gì quan sát được trả lời câu hỏi vào phiếu Báo cáo kết quả quan sát tế bào sinh vật.

- c) **Sản phẩm:** PHIẾU THU HOẠCH - Báo cáo kết quả quan sát tế bào sinh vật
 d) **Tổ chức thực hiện:** HS viết và trình bày báo cáo theo mẫu trong SGK.

* **Giao nhiệm vụ về nhà**

- Học bài cũ, giải bài tập cuối bài.
- Chuẩn bị trước bài 19: “**Cơ thể đơn bào và cơ thể đa bào**”.

IV. KẾ HOẠCH ĐÁNH GIÁ

Thang đánh giá

Tiêu chí	Mức 1 (Chưa đạt)	Mức 2 (Trung bình)	Mức 3 (Khá)	Mức 4 (Tốt)
Nội dung công việc	Không tham gia	Có tham gia nhưng hời hợt, chưa nghiêm túc	Tham gia tích cực nhưng hoàn thành công việc chậm	Tham gia tích cực, hoàn thành xuất sắc

V. HỒ SƠ DẠY HỌC (Đính kèm các phiếu học tập/bảng kiểm....)

PHIẾU THU HOẠCH		
Mục tiêu	Nội dung	Kết quả
Vẽ và chú thích được tế trứng cá. Giải thích được tại sao khi tách trứng cá chép cần nhẹ tay	Quan sát tế bào trứng cá chép bằng mắt thường	(HS vẽ, chú thích tế bào trứng cá: - Mô tả hình dạng ngoài, màu sắc..... - giải thích: khi tách trứng cá chép cần nhẹ tay vì nếu mạnh tay sẽ làm vỡ màng trứng, khó quan sát
Vẽ và chú thích được tế bào biểu bì vảy hành Giải thích được tại sao khi tách tế bào biểu bì vảy hành, phải lấy một lớp thật mỏng	Quan sát tế bào biểu bì vảy hành bằng kính lúp cầm tay	- HS vẽ, chú thích tế bào biểu bì vảy hành. - Mô tả hình dạng, màu sắc..... - Giải thích: khi tách tế bào biểu bì vảy hành gồm nhiều lớp tế bào xếp sát nhau, nếu không tách mỏng thì các lớp tế bào sẽ chồng lên nhau khó quan sát.
Vẽ và chú thích được tế bào biểu bì da ếch	Quan sát tế bào biểu bì da ếch bằng kính hiển vi	- HS vẽ, chú thích tế bào biểu bì da ếch - Mô tả hình dạng màu sắc.....

Phê duyệt của nhà trường

Giáo viên giảng dạy

Lê Thị Mận